

DELIVERABLE D.T2.3.2

**Tervezési útmutató a lakosság energetikai
beruházásainak támogatására Közép-
Európában**

Interreg
CENTRAL EUROPE European Union
European Regional
Development Fund
ENES-CE

TAKING
COOPERATION
FORWARD

Előszó

A dokumentum a „Közösségi energiasztratégia” (CESP), illetve a „Lakossági Energiaközösségek” létrehozására irányuló útmutatókat tartalmazza. Lépésről lépésre mutatja be a közösségeket megcélzó átfogó stratégiai terv készítését, amely segítséget nyújthat mind a pénzmegtakarítás, mind a helyi munkahelyteremtés, mind a nemzetbiztonság fejlődése tekintetében.

A dokumentum elsősorban eszközöket és tippeket kínál az egyes lépések, illetve egy közösségi terv kidolgozásához. Az önkormányzatok és helyi közösségek arra használhatják a kialakított keretrendszert, hogy a kisebb, rövidebb projekteket és programokat átalakítsák és összefűzzék egy átfogó és hosszútávon is eredményes energiasztratégiává (pl.: lakossági szövetkezeti formában).

A dokumentum az alábbiakat mutatja be:

 Közösségi energiasztratégia kialakítása 10 lépésben

 Útmutató Energiaközösségek létrehozására

A dokumentum második fele részletes leírást tartalmaz az energiaszövetkezetek létrehozásáról, az együttműködési forma értékeinek és fő céljainak bemutatásával.

A közösségi energiastratégia kialakítása előtt elengedhetetlen, hogy felállítsunk magunk elé egy egyértelmű jövőképet és értékajánlatot készítsünk.

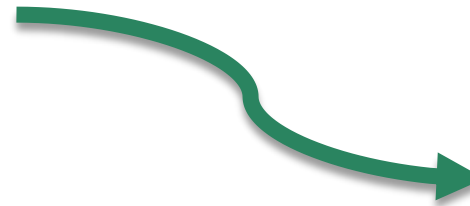
„Közösségként lehetőségünk van jelentős mennyiségű energiát megtakarítani hatékonyság és karbantartás révén”

„Ha el akarjuk érni a közösség üvegházhatású gázkibocsátás csökkentésével kapcsolatos céljait, akkor az energia minden formáját (villamos energia és üzemanyag) tudatosan és hatékonyan kell használnunk, hogy épületeink és járműveink kevesebb energiával többre legyenek képesek.”

"Egy ellenálló közösség fenntarthatóbban képes felépülni a katasztrófákból és más zavarokból, illetve alkalmazkodni tud az új, fenntartható állapothoz."

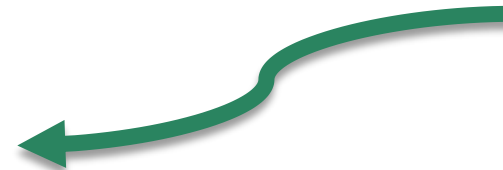
„Ahhoz, hogy a közösségünk az energiaellátás oldaláról is ellenálló legyen, növelünk kell energiafüggetlenségét a megújuló forrásokra történő átállással, a kiugró árakkal szembeni védekezéssel, és az esetleges zavarok esetén is megbízható áramellátás biztosításával.

Meg kell határozni a terv fókuszát, kiemelni a várható előnyöket és megbecsülni a tervezési eljárás végrehajtásához szükséges erőforrásokat. Néhány közösség a saját belső előnyeire épít, míg mások a szélesebb közösség lehetőségeit is mérlegelik.

A fókusz és a tervezett mélységi szint fogja meg határozni az ütemezést és a költségvetést.

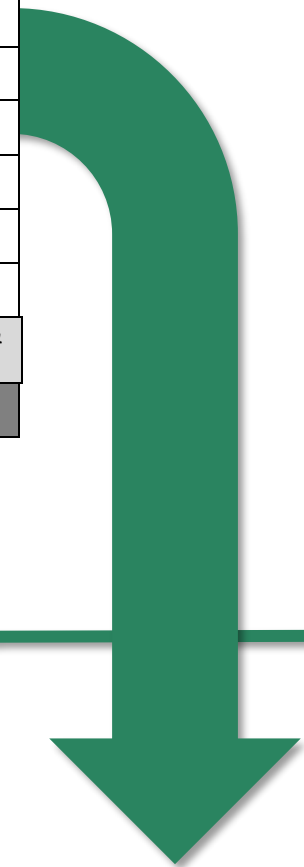
Ezen információk és a közösségi energiasztratégia elfogadásával járó előnyök ismeretével az érdekelt személyek már kellően felkészültek ahhoz, hogy az irányítóhatóság felé javaslatot nyújtsanak be, a tervezéshez szükséges felhatalmazás megigénylésére.

Előkészületek

Egy letisztult jövőkép, értékajánlat és részletes, időzítéssel ellátott munkaterv
prezentálása az irányítóhatóság felé

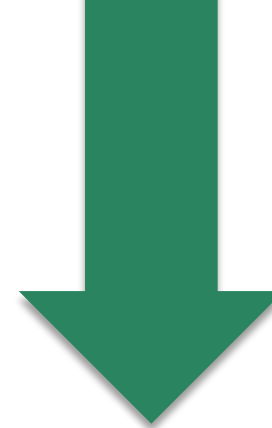
Közösségi energiastratégia időzítése												
1. lépés	Csapat kialakítása											
2. lépés		Érdekeltek azonosítása	Érdekeltek elkötelezése									
3. lépés			Jövőkép									
4. lépés			Energia profil									
5. lépés						Célok & stratégiák						
6. lépés						Akciók tervezése						
7. lépés						Finanszírozás megtervezése						
8. lépés									Kivitelezési terv			
9. lépés									Utókövetési terv			
10. lépés						Fókusz & Közösségi energiastratégiafejlesztés					Adaptálás & publikálás	
Hónapok	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10		

Kezdődhet a tervezés!

**Szerezzünk a helyi hatóságtól
kötelezettségvállalást!**

1. Közösségi vezetők

A közösségi energiasztratégia kialakításának hivatalos engedélyezése után az első kritikus lépés egy erős vezető csapat összeállítása.

Miért?

A folyamat sikeréhez szükség van egy, a vezetőket is magába foglaló bizottság felállítására, akik:

1. Folyamatosan fókuszban tartják a közösségi energiasztratégia folyamatait
2. Kapcsolatot tartanak a sikerhez szükséges kormányzati szervekkel
3. Folyamatosan motiválják az érdekeltek hozzájárulását
4. Inspirálják a terv hatékony végrehajtását
5. Biztosítják az időben történő kivitelezést

Ki?

Általában a helyi önkormányzat vagy a korábban tervezésre felhatalmazott csoport általában elvégzi a közösségi vezető csoport felállításának előkészítését.

Projektmenedzser kijelölése szükséges.

Hogy?

A tervezés ezen fázisában a közösségi energiasztratégia kezdeményezői:

1. Azonosítják a hatékony vezetőket.
2. Felbérlik és irányítják a közösségi vezető csapatát.

Mikor?

A közösségi vezető csapatát mihamarabb össze kell állítani, de legkésőbb 1-2 hónappal a tervkidolgozás engedélyezése után.

A közösségi vezető csapat gyors összeállítása lendületet adhat a folyamatok folytatásához, már a korai fázisban demonstrálja a közösségi energiasztratégia előrehaladását az azt engedélyező hatóság előtt, tovább erősíti a vezetőség hajlandóságát az érdekeltek felek megtalálására és bevonására.

2. Érdekelte és érintette felek megtalálása és bevonása

A közösség tagjainak bevonása a tervezési folyamatba elősegíti a közösségi energiasztratégia sikerét, mert energiaszektor működőképes, átalakuló jövője a helyi önkormányzat vagy a közösség kezében van.¹

Miért?

Az érintette és érdekelt felek széleskörű bevonása fontos, mert:

1. A széleskörű bevonás segít a támogatás megalapozásában.
2. A stratégia támogatásához olyan vezetőkre van szükség, akik nyitottak választóik és az érintettek álláspontjára.
3. Az érintettek értékes tapasztalatokat és valódi helyi szempontokat biztosítanak.
4. Az érdekelt és érintettek véleménye segít a javaslatok rangsorolásában.

Ki?

A közösségi vezetők csoportjának feladata az érintettek és érdekelt megtalálása és a bevonásukra irányuló erőfeszítések megtervezése, a projektmenedzser segítségével és támogatásával.

A projektmenedzser ebben a fázisban együttműködhet az önkormányzat releváns csapatával (civil ügyekért felelős, kommunikációs), de egyéb tanácsadók, gyakoronokok vagy önkéntesek is hasznos segítséget nyújthatnak.

Hogy?

A tervezés ezen fázisában a közösségi vezetők csoportjának a következőket kell tennie:

1. Érintettek és érdekelt megtalálása, azonosítása
2. Érintettek és érdekelt bevonása
3. Az érintettek és érdekelt által közvetített értékek maximális kihasználásának megtervezése

Mikor?

A közösségi vezetők csoportjának egyik tipikus első feladata az érintettek és érdekelt elérési stratégiájának kidolgozása. Mivel az érintettek és érdekelt hozzájárulása nagyon fontos a tervezés során, így kiemelt feladat a megfelelő személyek és szervezetek megtalálása, illetve a toborzásukra irányuló tervek kidolgozása.

Bevonódásuk a tervezési folyamatok során folytatódik.

¹ Az érdekelt és érintette megtalálása során ne feledjük, hogy vannak olyanok, akik már megértik és érdekelt a jövő fenntartható energiarendszereinek kialakítására irányuló törekvésekben; mások azonban még lehet, hogy nem vettek részt ilyen témájú párbeszédben vagy akcióban.

3. Energiakép felvázolása

Egy hatékony jövőre irányuló energiakép azt mutatja meg, hogy a közösség 10-20 év múlva hogyan szeretne kinézni.

Miért?

A „lehető legjobb jövő” elképzelés biztosítja a fókuszot a közösségi energiastratégia tervezése során a további munkákhoz. A világosan megfogalmazott, átlátható és közösen elfogadott elképzelés jelöli ki a célok, stratégiák és akciók irányát.

Ki?

Ezt a lépést a közösségi vezetők csoportjának kell irányítani, a legfontosabb érintettek és érdekeltek hozzájárulásával.

Hogy?

A tervezés ezen fázisában a közösségi vezetők csoportjának a következőket kell tennie:

1. A jövőkép alapját adó vezérelvek és prioritások meghatározása.
2. Fókuszált jövőkép összeállítása.
3. A végleges jövőkép megosztása a szélesebb közösséggel.

Mikor?

Az energiakép kidolgozását a közösségi vezetők csoportjának felállítása után kell elkezdni, hiszen ők fogják vezetni ezt a lépést. mivel az érintettek és érdekeltek anyagi és egyéb hozzájárulása is szükséges, fontos a megtalálásuk és bevonásuk, bár a teljes részvételi tervet még nem kell véglegesíteni.

Néhány közösség már rendelkezhet szélesebb látókörrrel, vagy úgy gondolják, az energiateljesítményhez kapcsolódó jövőkép illeszkedik a már létező közösségi elképzelésekhez.

4. A jelenlegi energiaösszetétel értékelése

Az energiaprofil feltérképezi egy adott közigazgatási terület jelenlegi energiakörnyezetét, beleértve a jelenlegi és a jövőbeni becsült energiafelhasználási és -ellátási adatokat, a már létező akciótervek jegyzékét és információkat a rendelkezésre álló erőforrásokról.

Miért?

Annak érdekében, hogy egy olyan közösségi energiastratégia kerüljön kidolgozásra, amely megvalósítja a harmadik lépésben megfogalmazott energiaképet, fontos tudni, hol állunk most. A következő lépésekben azonosítandó célok, stratégiák és akciótervek hatékonysága érdekében szükséges az aktuális energiafelhasználási adatokról és a meglévő szervezeti-, politikai keretokról tájékozódni, illetve ezekre építenek. Ez biztosítja a terv megvalósíthatóságát, illetve azt, hogy valódi hiányosságokra és/vagy igényekre összpontosítson. Emellett a jelenlegi állapot a jövőbeni fejlődés mérésének viszonyítási alapjául is szolgál.

Ki?

Ez a lépést a projektmenedzsernek és közösségi vezetői csoportnak kell vezetnie. Ez alól kivételt jelent, amennyiben szükséges további belső vagy külső szakértők megkeresése és bevonása a projektbe, a szükséges adatok összegyűjtésére és elemzésre.

Hogy?

Az energetikai keretrendszer összeírásához a közösségi vezetői csoportnak szüksége lesz:

1. A fókusz meghatározására és szakértők felkérésére az energiaprofil kidolgozásához.
2. A jelenlegi energiafelhasználási és -ellátási adatok összegyűjtésére és értékelésére.
3. A potenciális jövőbeni energiaellátás lehetőségeinek feltérképezésére.
4. Az aktuális helyi, állami, regionális és közüzemi szabályozások, tervek, projektek és programok összegyűjtésére.
5. A rendelkezésre álló erőforrások meghatározására.
6. Az eredmények rendszerezésére és közzétételére.

Mikor?

Az energiaprofil a közösségi energiastratégia kidolgozásának elején kell elkészíteni, mielőtt a célok, stratégiák és akciótervek kidolgozásra kerülnek. Ez a lépés néhány héttől kezdve akár több hónapig is eltarthat, a terv és profil hatókörétől, illetve a joghatósági szinttől függően. A jelentős időbeli csúszás elkerülésére a projektmenedzsernek és közösségi vezetői csoport az első három lépéssel párhuzamosan megkezdheti a szükséges információk összegyűjtését, erőforrások azonosítását.

5. Energia célok és stratégiák meghatározása

Az energiaprofilra alapozva kézzelfogható hosszútávú célok és középtávú stratégiák jelölik ki az utat a koncepcionális energiaképtől a konkrét, költséghatékony cselekvésekig.

Miért?

Az egyértelműen megfogalmazott célok és stratégiák keretet alkotnak és irányt jelölnek ki a különböző intézkedések (szabályozások, programok, projektek) számára.

A célok és stratégiák segítenek kommunikálni a munka értékét a kulcsszereplők felé, illetve megalapozzák a mérést és nyomonkövetést

Ki?

Ezt a lépést a közösségi vezetők csoportjának kell irányítani, akik az érintettek és érdekeltek hozzájárulására, illetve az energiaprofil eredményeire alapozva kidolgozzák a célok és stratégiák tervezetét.

Az előzetes javaslatokat az érdekeltek és érintettek körében véleményezésre és vitára bocsátják, majd a közösségi vezetők csoportjának felülvizsgálata után a támogatók jóváhagyják a végső célokat, stratégiákat.

Hogy?

A tervezés ezen fázisában a közösségi vezetők csoportjának a következőket kell tennie:

1. Egyértelmű és mérhető célok kidolgozása.
2. A célok eléréséhez szükséges stratégia meghatározása.
3. Az érintettek és érdekeltek véleményének integrálása.
4. A célok és stratégiák nyilvánosságra hozása.

Mikor?

A célok és stratégiák kidolgozását az energiaprofil elkészültével kell megkezdeni. Az energiaprofil segít a javításra szoruló területek meghatározásában ezért fontos, hogy a célok és stratégiák is erre alapozzanak. Amennyiben az érintettek és érdekeltek szélesebb körének bevonása indokolt, a beérkezett inputok összegyűjtéséhez és szintetizálásához jelentős menedzsmentre van szükség.

A folyamatot gyorsíthatja, ha a részes felek számára tervezeteket biztosítunk, így elég ha reagálnak, ahelyett, hogy az alapoktól kezdenék.

6. Az intézkedések azonosítása és rangsorolása

A közösségi energiacélok és -stratégiák véglegesítése után ki kell dolgozni és rangsorolni az ezek elérésére irányuló lehetséges akciók listáját.

Miért?

A célokat és stratégiákat intézkedéseken keresztül lehet megvalósítani, ezeket priorizálni kell. Az intézkedések meghatározása és rangsorolása:

1. Biztosítja, hogy olyan témák kerüljenek fókuszba, amik hatékonyan hozzájárulnak a szövetkezet céljainak megvalósításához.
2. Útmutatást ad arra az esetre, ha a jövőben korlátossá válik az erőforrásokhoz való hozzáférés.
3. Segít további támogatások megszerzésében.

Ki?

Ezt a lépést a közösségi vezetők csoportja hajtja végre, de az érintettek is hozzájárulnak a célok elérését szolgáló különböző intézkedések körének bővítéséhez, illetve azok rangsorolásához.

Az érintettek közreműködése hozzájárul a lehetséges energetikai intézkedések körének bővítéséhez, segít, hogy sajátjukénak érezzék a tervet, illetve ezzel megkezdődik az egyes priorizált feladatok kivitelezőinek megtalálása.

Hogy?

A közösségi energia stratégia hatékony intézkedéseinek azonosításához és priorizálásához a közösségi vezetők csoportjának a következőket kell tennie:

1. Ki kell alakítani egy rendszert az ötletek rangsorolására.
2. Össze kell gyűjteni az áttekintendő projekteket, programokat.
3. A lehetőségeket a célok és stratégiák fényében rangsorolni kell.

Mikor?

Ez a lépés megvalósítható együttesen a célok és stratégiák kidolgozásával, valamint a pénzügyi tervezés kutatási szakaszával.

7. Pénzügyi stratégia összeállítása

A finanszírozási források időről időre változnak, valamint a közösségek és országok között is eltérők lehetnek, ezért minden joghatóságnak ki kell dolgoznia egy helyi viszonyokhoz és igényekhez illeszkedő stratégiát

Miért?

A közösségi energiastratégia részeként fejlesztett pénzügyi terv előnye, hogy:

1. Meghatározza a különböző tevékenységek ideális finanszírozását.
2. Beosztja a rövid és hosszú távú finanszírozási szakaszokat.
3. Megmutatja a különböző pénzügyi portfóliók hatékonyságát.
4. Segít elérni a közösségi energiastratégia nagyobb elfogadottságát.

Ki?

A közösségi vezetők csapatának ebben a feladatrészben együtt kell működnie az önkormányzat képviselőivel. A pénzügyekben is érdekelteteket be kell vonni:

1. Regionális és állami tisztségviselők, közművek vagy más energiahatékonyságot támogató programok adminisztrátorai
2. Helyi pénzintézetek képviselői, beleértve a bankok, hitel intézetek, alapítványok és részvényhatóságok

Hogy?

Ahhoz, hogy megfelelő pénzügyi támogatást kapjanak, a közösségi energiastratégiához, a közösségi vezetők csoportjának a következőket kell tennie:

1. Megismerni a különböző típusú energia intézkedések pénzügyi követelményeit.
2. Meghatározni a különböző forrásból származó pénzügyi lehetőségeket.
3. Kidolgozni egy mechanizmuscsomagot közösségi energiastratégiában javasolt intézkedésekre.

Vonjunk be szakértőket egy pénzügyi fókuszú munkacsoporton vagy egyéni interjúkon keresztül.

Mikor?

Mivel egy koherens pénzügyi stratégia összeállítása komplikált és több hónapot is igénybe vehet, fontos, hogy a pénzügyi szempontú kutatást a közösségi energiastratégia készítés elején kezdjük el.

A folyamat kezdetén elindított párbeszéd segítséget adhat az energia szempontú értékelés elkészítésében, ezért érdemes a korai szakaszban megkezdeni a kommunikációt. A korai megállapítások segíthetnek a szükséges intézkedések azonosításában, rangsorolásában.

A pénzügyi stratégiát a kivitelezési terv részeként kell véglegesíteni.

8. Kivitelezési terv készítése

A kivitelezési terv részletezi a közösségi energia stratégia végrehajtásához szükséges információkat, beleértve az egyes feladatok felelőseit, a várt konkrét eredményeket, illetve hogy mi mikor kerül megvalósításra.

Miért?

Egy részletes kivitelezési terv kulcsfontosságú a jövőkép, illetve a közösségi energia stratégia gyakorlati megvalósítása szempontjából:

1. Összegezi a közösségi energia stratégia megvalósításához szükséges erőforrásokat, munkaerőt és költségvetést.
2. Kommunikálja az elvárásokat a munkaerő, illetve a helyi közösség felé.
3. Referenciaalapot biztosít minden fél számára, hogy a tevékenységek megfelelő irányba haladjanak a terv végrehajtása során.

Ki?

Ezt a tevékenységet a közösségi vezetői csoport fogja vezetni, a projekt menedzser segítségével, de a kivitelezés tervezése gyakran további adatokat és támogatást igényel a hatékonyabb működéshez.

Fontos az érintettek hozzájárulása, hogy a tervben meghatározott különböző intézkedések az önkormányzat megfelelő osztályához, vagy a közösség adott csoportjához kerüljenek, illetve hogy ésszerű határidőket rendeljenek a feladatokhoz.

Hogy?

A közösségi energia stratégia végrehajtásának érdekében a közösségi vezetők csoportjának a következőket kell tennie:

1. Tervdokumentum készítése.
2. Operatív feladatok meghatározása.
3. A közösségi energia stratégia beépítése más tervezési eljárásokba és a költségvetésbe.

Vonjunk be szakértőket egy pénzügyi fókuszú munkacsoporton vagy egyéni interjúkon keresztül.

Mikor?

Az intézkedések és pénzügyi források megállapítása után ez a lépés nem tarthat tovább 2 hónapnál. A leginkább időigényes munkarész ebben a fázisban, hogy az érintettek megfeleljenek az általuk vállalt kötelezettségeknek. Ebben segíthet, ha az érintettek bevonása már a korábbi fázisokban megkezdődik.

A tervet az előrehaladás nyomomonkövetésére, értékelésre és jelentés készítésre vonatkozó eljárások kidolgozásával párhuzamosan kell megalkotni.

9. Értékelés tervezése

Az időszaki értékeléséhez világos, érthető folyamatot kell kidolgozni, hogy az egyes lépések mögötti felelősség mindenki számára tudatos, egyértelmű legyen.

Miért?

Az utókövetés és értékelés elengedhetetlen a közösségi energiastratégia végső sikeréhez, mivel lehetővé teszi:

1. Az intézkedések tudatos menedzselését
2. A stratégia esetleges ellentmondásainak korrekcióját, vagy hiányosságainak pótlását.
3. A célok szem előtt tartását a projekt haladása során.
4. Jelentések készítését a hatóságok és a nyilvánosság felé, ez érdeklődés fenntartása érdekében.
5. A sikerek ünneplését.

Ki?

Szükség van valakire, aki kialakítja és felügyeli a közösségi energiastratégia utókövetésével, értékelésével, illetve jelentések készítésével kapcsolatos tevékenységeket.

Míg az egyedi akciókért mindig annak kijelölt vezetői vállalnak felelősséget, a projekt menedzser ideális jelölt arra, hogy összegyűjtse és szintetizálja az információkat a tervezés folyamatában.

Hogy?

Hogy maximalizálja a terv sikerét, közösségi vezetők csoportjának a következőket kell tennie:

1. Terv készítése a teljesítmény mérésére és a jelentéskészítéshez.
2. Rendszeres értékelés a közösségi energiastratégia egyes elemeinek hatékonyságáról.
3. A közösségi energiastratégia frissítése, a legjobb eredmények biztosítása érdekében.

Mikor?

A kivitelezési terv szervez részét kell képezzék az utókövetési, értékelési, jelentés készítési és frissítési eljárások, ezeket a 8. lépéssel párhuzamosan kell kidolgozni. A tervezéshez hasonlóan, ez is igénybe vehet akár két hónapot is, a terv összetettségének és hatókörének függvényében.

A végrehajtás után az időszaki értékelések során gyűjtött adatoknak közösségi energiastratégia jelentéseinek és nyilvános tájékoztatásnak is rendszeres részévé kell, hogy váljanak.

10. Fejlesztés, elfogadás, közzététel

Az elkészült terv egy ütemterv a helyi önkormányzat és közösség energetikai jövőjéről, ami egyrészt leírja a dolgok jelenlegi állapotát, másrészt bemutatja a hosszú távú jövőképet, és az ennek elérését szolgáló célokat, stratégiákat, intézkedéseket.

Miért?

Az elkészült közösségi energia stratégia egy dokumentumban rögzíti a tervezési folyamat eredményeit, hogy hatékonyan tudja azokat kommunikálni a döntéshozók illetve a nyilvánosság felé.

Miután elkészült, kritikus pont a közösségi energiastratégia elfogadása.

Az elfogadást követően, a végrehajtás fázisában, a közösségi energia stratégiát meg kell ünnepelni, hogy ezzel is növelje a közösségi bevonását és támogatást.

Ki?

A közösségi energia stratégia véglegesítését a projektmenedzsernek, vagy más kijelölt személynek kell irányítania, a közösségi vezetők csoportjának iránymutatásával. A közösségi vezetők csoportja mutatja be a tervet a helyi önkormányzatnak vagy más megfelelő kormányzati szervnek, és javasolja annak elfogadását.

Az elfogadás után a projektmenedzser a közösségi vezetők csoportjával közösen, az önkormányzat vagy kormányzat által bevont PR szakemberekkel együttműködve megkezdi a nyilvános tájékoztatást.

Hogy?

A közösségi energia stratégia véglegesítéséhez és beindításához a közösségi vezetők csoportjának a következőket kell tennie:

1. Készítse el a terv végső verzióját.
2. Legyen a terv hivatalosan elfogadva, adaptálva.
3. A terv elfogadása és elindítása legyen nyilvános.
4. Tervezzen hatékony PR kommunikációs stratégiát, hogy a stratégia minél több emberhez elérjen.

Mikor?

A végleges közösségi energia stratégia összeállítása több hónapot is igénybe vehet. Annak elkerülésére, hogy a terv befejezése és az eredmények elérése között túl sok idő teljen el, a közösségi vezetők csoportjának a tervezés korai szakaszában meg kell vitatnia a terv kidolgozásának módját és formáját. (Pl.: az 5. vagy 6. lépéssel párhuzamosan)

Ezután el kell készíteni a terv tartalmi vázlatát a következő lépésekkel párhuzamosan, hogy a folyamat végén az anyagok összeilleszthetők legyenek.

Interreg
CENTRAL EUROPE European Union
European Regional
Development Fund

ENES-CE

**Útmutató
Energiaközösségek
létrehozására**

TAKING
COOPERATION
FORWARD

Helyi értékek	Energiapolgárság és demokrácia	Pénzügyi megtérülés a közösség számára	A polgárok oktatása és mobilizálása	Társadalmi kohézió
<p>Az energiaközösségek olyan helyi fenntarthatósági projektek megvalósításához járulhatnak hozzá, amik segítik az energiafüggetlenség elérését, csökkentik a szén -dioxid kibocsátást és az fűtőanyag hiányt, valamint hozzájárulhatnak a helyi gazdaság fejlődéséhez.</p> <p>Munkahelyeket hozhatnak létre helyben, ezzel elkerülhető a pénzügyi források kiáramlása a régióból.</p>	<p>A lakosság demokratikus kontrollt gyakorolhat a z energiaberuházások felett azzal, hogy a megújuló energiaforrásokból álló rendszer közösségi tulajdonba kerül; általában az „egy tag egy szavazat” elvre alapozva.</p> <p>A megújuló energiaforrások tulajdonlása és a döntéshozatalban való részvétel lehet közvetlen, ebben az esetben a tagok jóváhagyása szükséges a közgyűlésen hozott döntésekhez, pl. a többlet termelés elosztásának kérdését is itt határozzák meg; illetve ez megvalósulhat közvetett módon, igazgatótanácson keresztül.</p>	<p>A közösségi tulajdonú eszközök (szélerőművek, napelemek) használatából eredő nyereséget helyi szinten, a közösségek belül használják fel. A közösség tagjai ellenőrzést gyakorolnak mind a pénzügyi források, mind a megtermelt profit felett. A többletet újra be lehet fogatni a közösség pénzügyi alapjaiba vagy egyéb akciókba. A közösségi befektetések hozzájárulhatnak a helyi munkahelyek teremtéséhez, illetve stabil megtérülést nyújthatnak a befektetők számára.</p>	<p>Az éghajlatváltozás elleni küzdelemhez közös fellépésre van szükség, az önkormányzatok és a helyi hatóságok mellett elengedhetetlen az állampolgárok felhatalmazása.</p>	<p>Fejlődik a közösségi érzés és a társadalmi bizalom.</p>

Segítsünk megértetni az energiaközösségekben rejlő értékeket!

A közösségi energiastratégia elfogadása, és az energiaközösségek létrehozásával járó értékek megértése után a polgárok és további érdekeltek, érintettek számára érdekessé válhat az energiaközösségek háttérét adó jogi formák megismerése.

A polgárok részvétele a megújuló energiatermeléshez kapcsolódós projektekben különböző vezetői modellekben is elképzelhető. A választott jogi formától függően eltérő lehet az irányítási struktúra, a döntéshozatal módja és a vállalt kötelezettségek.

Jogi forma	Leírás
Energiaszövetkezetek	Az energiaközösségek leggyakoribb és leggyorsabban növekvő formája. Ez a tulajdonlási forma elsősorban tagjainak kedvez. Azokban az országokban népszerű, ahol a megújuló energiaforrások használata és a közösségi energia gyakorlata viszonylag fejlett.
Korlátolt felelősségű társaság, Betéti társaság	Ez a forma lehetővé teszi a felelősség és egyének közötti szétosztását, illetve a nyereségtermelést és elosztást. A döntéshozás általában részvényeken alapul, nem mindig érvényesül az „egy tag egy szavazat” elve.
Közösségi alapok, alapítványok	A forma célja az egyéni előnyök biztosításával szemben a társadalmi értékek és helyi fejlesztések támogatása. A nyereséget a közösség egészébe csatornázzák vissza, akkor is, ha a helyieknek nincs módjuk abba befektetni. (közjót szolgáló vállalkozások)
Szociális lakásszövetkezetek	Non-profit szervezetek, melyek a szociális lakásban élők számára nyújtanak előnyöket, bár a tagok nem feltétlen vesznek részt a döntéshozásban. Ez a forma ideális az energiaszegénység elleni fellépésre.
Non-profit közös tulajdonú vállalkozások	Azon közösségek számára ajánlott, akik hálózattól független rendszerek létrehozásában gondolkodnak. Olyan országokban ideális, ahol a kisközösségi méretű fűtési rendszerek gyakoriak, mint például Dánia.
Köz- és magánszféra közötti partnerség	A helyi hatóság dönthet úgy, hogy a lakosság egy csoportjával vagy helyi vállalkozással partnerségi megállapodás keretében biztosítják az energiaellátást, és ezzel együtt további előnyöket a közösség számára.
Közüzemi társaságok	A közüzemi társaságokat az önkormányzatok működtetik, akik az adófizető polgárok nevében fektetnek be, illetve kezelik a közüzemeket. Ez a forma kevésbé gyakori, de különösen alkalmas lehet vidéki vagy elszigetelt területeken.

Segítsünk megtalálni a közösség igényeihez illeszkedő jogi formát

Valósítsuk meg: Energiaszövetkezetek...

A szövetkezetek önkéntes alapon működő, nyitott, független és autonóm társaságok, amiket tagjai irányítanak.

A szövetkezet munkája a közösségi, kölcsönös segítségnyújtáson alapul; keretében megvalósítják, előremozdítják és védik tagjaik, illetve közös gazdasági, társadalmi, oktatási, kulturális és egyéb igényeiket és érdekeiket, továbbá eléri azokat a célokat, amiért a szövetkezetet alapították.

A Nemzetközi Szövetkezeti Szövetség (International Cooperative Alliance) szerint 7 alapelv határozza meg a szövetkezeteket:

Önkéntes és nyílt tagság: A szövetkezetek önkéntes alapon működő szervezetek és nemi, társadalmi, faji, politikai vagy vallási megkülönböztetés nélkül nyitva állnak minden olyan személy előtt, aki a tagsággal járó felelősség vállalásával igénybe venné annak szolgáltatásait.

Demokratikus kontroll: A szövetkezetek demokratikus szervezetek, tagjaik irányítják akik aktívan részt vesznek a szervezet politikájának kialakításában és a döntések meghozatalában.

Autonómia és függetlenség: A szövetkezetek önálló és önellátó, tagjaik irányítása alatt álló szervezetek. A más szervezetekkel (ide értve a hatóságokat is) megállapodást kötnek vagy külső forrásból pénzt gyűjtenek, azt csak a szövetkezet függetlenségének megőrzésével, illetve a tagok demokratikus ellenőrzésének fenntartásával teszik.

Oktatás, képzés, informálás: A szövetkezetek oktatás és képzést biztosítanak tagjaik, választott képviselőik, vezetőik és alkalmazottik számára, hogy hatékonyan járuljanak hozzá a szövetkezet fejlődéséhez.

Szövetkezetek közötti együttműködés: A szövetkezetek a helyi, nemzeti, regionális és nemzetközi struktúrákon keresztül együttműködve szolgálják leghatékonyabban tagjaikat és mozdítják elő a szövetkezeti mozgalmat.

A tagok gazdasági szerepvállalása: A tagok egyenlő mértékben járulnak hozzá a szövetkezeti tőkéhez, és demokratikusan ellenőrzik azt. A tőke legalább egy része jellemzően szövetkezeti tulajdonban van.

Összefogás a közösségért: A szövetkezetek a tagjaik által jóváhagyott tevékenységeken keresztül közösségük fenntartható fejlődéséért dolgoznak.

Ha egy érintett vagy érkelet úgy dönt, szervezetet alapít, fontos, hogy kövesse az tervezés folyamatát az alábbiak szerint:

A legfontosabb tagok megtalálása és üzleti koncepció kidolgozása

A koncepcióban rejlő lehetőségek felkutatása

Üzleti terv készítése

Szervezet létrehozása

A legfontosabb tagok megtalálása és üzleti koncepció kidolgozása

A szövetkezet létrehozási folyamatának, illetve az ahhoz kapcsolódó jogi háttér megértése után a szövetkezet fő tagjait kell megtalálni és az üzleti koncepciót finomítani.

A megfelelő emberek megtalálása a szövetkezet elindításához	Az üzleti koncepció meghatározása
<p>A szövetkezet létrehozása során az első feladat megtalálni azokat a potenciális tagokat és tulajdonosokat, akik hasonló elképzelésekkel és érdeklődéssel rendelkeznek; illetve kölcsönös szükségleteik vannak vagy egy közös probléma megoldására törekcszenek.</p> <p>A szövetkezet sikeres létrehozása nagymértékben függ a szervező csoport tagjaitól. Elkötelezettségük és készségeik, valamint az együttműködési képességük ugyan olyan fontos, mint maga az üzleti ötlet.</p> <p>A szövetkezetet létrehozó csoport adja majd a szervezet alapító tagságát. javasolt, hogy az alapító tagok között egyaránt legyenek nők és férfiak.</p>	<p>A szövetkezet megalakításához két egymással szorosan összefüggő elemre szükséges:</p> <ol style="list-style-type: none"><li data-bbox="1205 571 2020 746">1. Először is, a potenciális tagoknak, tulajdonosoknak egyet kell érteniük a közös probléma megoldására született igénnyel, vagy lehetőségként kell tekinteniük a közös üzleti célra<li data-bbox="1205 753 2020 928">2. Másodsor, látni kell, hogy olyan problémáról van szó, amit a tagok, tulajdonosok önmagukban nem tudnának megoldani, ezért is szükséges az együttműködés. <p>Ebben a lépésben fel kell mérni a potenciális tagok igényeit, és meg kell találni azt az égető szükségletet, ami alapot ad a szövetkezet megalakításának.</p>

A koncepcióban rejlő lehetőségek felkutatása

Az érintettek és érdekeltek megtalálása és az üzleti koncepció meghatározása után a tervezést több lépében kell megvalósítani:

Potenciális vásárlók/befektetők felkutatása	Piaci elemzés	Az üzleti koncepció gyakorlati megvalósíthatóságának értékelése	A pénzügyi megvalósíthatóság értékelése
<p>Ahhoz, hogy többet tudjunk meg a potenciális vásárlókról és ügyfelekről az érdekeltek csoportjának párbeszédet kell kezdeményeznie. Ez történhet felméréseken, vagy kisebb létszámú találkozókra keresztül. A potenciális ügyfelekkel való párbeszéd célja az érdeklődés feltárása.</p> <p>Ez segít letisztázni azon termékek és szolgáltatások körét, amiket a szövetkezet kínálhat. Emellett betekintést adhat abba is, hogy az üzlettársak hogyan viszonyulnak ezen szolgáltatásokhoz, termékekhez.</p>	<p>A piaci elemzés keretében szükséges a potenciális ügyfelekkel való beszélgetés, annak megértésére, hogy mire van szükségük és mit akarnak.</p> <p>A piaci elemzés segít az érdekelteknek felderíteni, hogy az általuk kínált termék megfelelő-e célpiacra; hogy mekkora az elfogadható ár, illetve ez alapján megbecsülhető a potenciális piaci részesedés.</p>	<p>Miután megszületett az elképzelés a célpiacról, itt az ideje átgondolni a termékek előállításának illetve a szolgáltatások nyújtásának módját.</p> <p>Az érdekelteknek meg kell határozni a rendelkezésre álló időt, eszközöket és humántőkét, valamint a szükséges nyersanyagokat és közüzemi hálózatokat.</p> <p>Az érdekelteknek át kell gondolnia a mindezekhez kapcsolódó erősségeket és gyengeségeket is.</p>	<p>A szövetkezetnek bevételt kell termelni a fennmaradáshoz. A pénzügyi megvalósíthatósági tanulmány áttekinti, hogy mennyi pénzre van szükség a vállalkozás elindításához és működéséhez addig a pontig, amíg el nem kezd bevételt termelni; hogy honnan származik ez a pénz, illetve a tervezett gyártási költségeket és nyereséget.</p>

Üzleti terv készítése

Miután az üzleti koncepció megvalósíthatóságának megalapozása megtörtént, ideje elkezdni az teljes üzleti terv kidolgozását az alábbi lépésekkel:

Ismerkedés az üzleti tervvel	Marketing terv	Működési terv	Kockázatmenedzsment
<p>Az üzleti terv egy ütemterv, ami részletesen leírja, hogy hova tart a szövetkezet és hogyan jut el oda. Összegzi, hogy miről szól a vállalkozás és hogyan működtetik.</p> <p>A jó üzleti terv segíti, hogy a szövetkezet minimalizálja a kockázatot, emellett felhasználható a különböző fejlesztési programokból származó támogatások lehívásához.</p> <p>Az üzleti tervet rendszeresen felül kell vizsgálni és frissíteni, hogy alkalmazkodjon a változó üzleti környezethez, a szövetkezet állapotához.</p>	<p>A marketing terv a termékek és/vagy szolgáltatások részletes leírását tartalmazza, kihangsúlyozva, hogy milyen értékeket tud közvetíteni a szövetkezet ügyfelei számára. Ezen felül összefoglalja a piaci elemzés eredményeit (a megvalósíthatósági tanulmány részeként), a termékek és/vagy szolgáltatások piaci lehetőségeire fókuszálva.</p> <p>Az érintetteknek ezután stratégiát készítenek a megcélzott vásárlói kör elérésére, illetve annak meghatározására, hogy mi különbözteti meg vállalkozásukat a versenytársaktól.</p>	<p>A működési terv tartalmazza, hogy a szövetkezet tagjai hogyan készítik el a terméket, vagy hogyan nyújtják a szolgáltatást.</p> <p>Részletezi a termék előállításához szükséges fizikai helyszínt, létesítményeket és további berendezéseket.</p> <p>Mindemellett, a működési terv bemutatja, hogy hogyan biztosítják a termék vagy szolgáltatás minőségét, a termelékenységet, illetve a termelési folyamat biztonságát.</p>	<p>Mint a tagok és támogatók pénzügyi hozzájárulásait kezelő vállalkozás, a szövetkezetnek biztosítania kell az ügyfeleket, hogy befektetéseik biztonságban vannak. Ez a potenciális külső és belső fenyegetések proaktív kezelésével érhető el.</p> <p>A kockázatok nem megfelelő kezelése nem csak anyagi veszteségnek teszi ki a szövetkezetet, de ami még fontosabb, a céljai elérésében is hátráltatja. A kockázatok nem megfelelő kezelése legrosszabb esetben a szövetkezet felszámolásával, és a befektetések elvesztésével járhat.</p>

Szervezet kialakítása

Az ügyfelek/befektetők számára az utolsó fontos pont a szervezeti felépítés illetve a háttérfolyamatok megismerése. A következő szervezeti elemeket kell kialakítani:

Tagok és közgyűlés	Igazgatóság	Ügyvezető	Alapító okirat
<p>A közgyűlés a szervezet fő döntéshozó szerve, végső döntéshozói jogkörrel rendelkezik a szervezet ügyeinek intézésében.</p> <p>A közgyűlés megbízható, jó hírű tagokból áll. Ahhoz, hogy egy tag jó hírű legyen, eleget kell tennie az alapszabályban vállalt kötelességeknek és felelőségeknek.</p>	<p>Az igazgatóság tagjai nevében irányítja a szervezetet, ők a szervezet vezetői.</p> <p>A tagok bizalmukat, igényeiket és felhatalmazási körüket az általuk választott igazgatóság kezébe helyezik. A tanács tagjai a szervezet tagjai maguk közül választják.</p>	<p>A szervezet ügyvezetőjét az igazgatóság választja, akik felé elszámolással és felelősséggel tartozik. Az igazgatóság által kijelölt irányelveket hajtja végre, az igazgatóság által delegált módon felelős a szervezet általános működéséért. Sok esetben részt vesz az igazgatóságnak, ülésein de szavazati joggal nem rendelkezik.</p> <p>Az ügyvezető feladata a vállalkozás működtetése, illetve a tagok és ügyfelek megfelelő kiszolgálása. Az ügyvezető gyakran nem tagja a szervezetnek, de megfelelő képzéssel rendelkezik.</p>	<p>A legtöbb ország megköveteli, hogy a szervezet alapító okirattal rendelkezzen ahhoz, hogy jogi személyként működhessen. Az okiratot hitelesíteni kell, mielőtt a szervezetet nyilvántartásba vevő hivatalos szervhez benyújtásra kerül.</p> <p>A nyilvántartásba vétel a szervezet formális megalakításának része. Ez magába foglalja a:</p> <ol style="list-style-type: none">1. A regisztrációt és engedélyezést a megfelelő hatóságoknál2. A szervezeti tagok számára társadalombiztosítás nyújtását3. A jogi keretek betartását

Legvégül pedig, az energiaszövetkezet fő célja kell legyen, hogy...

1. Összhangban a szélesebb közösség szükségleteivel, jelen esetben a tiszta, megújuló, olcsó és megbízható energiatermeléssel.
2. Adókedvezményeket biztosítson a közösség tagjai számára.
3. Növelje a közösség kontrollját az elengedhetetlen erőforrások felett. A szövetkezet a közösség értékei szerint működik, és ellenőrzési lehetőséget biztosít tagjai számára.
4. A közösség értékein alapuló közösségi intézményeket hoz létre. A helyhely való kötődés egy a közösségi egység, kohézió megteremtését szolgálja.
5. A profitot visszafordítják a közösségbe. Mind a non-profit, mind a profit orientált szövetkezetekben, a nyereség a közösségé, a helyi gazdaság fejlődését szolgálja. A szövetkezetek gyakran helyi munkaerőt is alkalmaznak.

Interreg
CENTRAL EUROPE European Union
European Regional
Development Fund

ENES-CE

TAKING
COOPERATION
FORWARD